

**Základní škola Orlová – Lutyně Školní 862 okres Karviná, příspěvková
organizace**

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

Obsah:

1. Úvod

2. Charakteristika školy

3. Personální a institucionální zajištění realizace MPP ve školním roce 2023/2024

4. Popis standardních činností vedení školy, školního metodika prevence a třídních učitelů ve vztahu k prevenci

5. Hodnocení aktuální situace školy v oblasti prevence

6. Cíle, cílové skupiny a výčet klíčových aktivit prevence pro školní rok 2023/2024

7. Aktivity v oblasti prevence

PŘÍLOHA 1

Seznam organizací a institucí pro externí spolupráci

PŘÍLOHA 2

**Právní normy a ostatní dokumenty, z nichž prevence sociálně patologických
jevů vychází**

PŘÍLOHA 3

Postupy školy při řešení patologických jevů – KRIZOVÝ PLÁN

1. Úvod

Minimální preventivní program:

- konkretizuje cíle, činnosti a aktivity
- vychází z analýzy stávající situace a celkového klimatu školy
- na základě předchozího monitorování určuje oblasti rizikového chování, stanovuje konkrétní cíle, jakož i cílové skupiny pro daný školní rok
- uvádí výčet, popis a harmonogram klíčových aktivit v oblasti vytváření pozitivního sociálního prostředí ve škole a oblasti prevence sociálně patologických jevů
- určuje způsob evaluace - následné monitorování efektivity prevence

2. Charakteristika školy

Název školy: Základní škola Orlová-Lutyně Školní 862 okres Karviná, příspěvková organizace

Adresa školy: Školní 862, Orlová-Lutyně, 735 14

Telefon tel.: 596511938

E-mail školy: zsskolni@volny.cz

Ředitel školy: Mgr. Marek Tešnar

Školní metodik prevence: Mgr. Kamila Olšarová

Výchovný poradce: Mgr. Barbora Nábělková

Základní škola se nachází v sídlištní zástavbě, výuka zde byla zahájena v roce 1976. ZŠ má od roku 1993 právní subjektivitu, pracuje jako příspěvková organizace Města Orlové. Od 21. září 2005 je zařazena do národní sítě Škol podporujících zdraví. V současné době škola sdružuje součásti: základní školu, školní družinu, školní jídelnu a 7 odloučený pracovišť – výdejen stravy. Od 1. 1. 2008 ke škole patří místo poskytovaného vzdělávání Slezská 850 Orlová - Poruba.

Areál ZŠ se skládá z hlavní budovy a dvou přilehlých pavilonů, školního pozemku a školního hřiště. Ve škole je 10 tříd prvního stupně a 10 tříd druhého stupně.

3. Personální a institucionální zajištění realizace

MPP ve školním roce 2023/2024

Odpovědnost za vytváření a realizaci programu prevence (interní zdroje):

Na přípravě a realizaci minimálního preventivního programu se podílí vedení školy, školní metodik prevence, výchovná poradkyně, třídní učitelé a vyučující.

Koordinační a realizační tým aktivit a činností MPP:

Mgr. Marek Tešnar, ředitel školy

Mgr. Lenka Stanieková, zástupkyně ředitele pro II. stupeň

Mgr. Tereza Kapiasová, zástupkyně ředitele pro I. stupeň a ŠD

Mgr. Kamila Olšarová, metodik prevence

Mgr. Barbora Nábělková, výchovná poradkyně

Organizace a instituce externí spolupráce (externí zdroje):
Viz Příloha 1

4. Popis standardních činností vedení školy, školního metodika prevence a učitelů ve vztahu k prevenci

Popis standardních činností vedení školy ve vztahu k prevenci

Ředitel školy popř. **zástupce ředitele školy** ve vztahu k primární prevenci vytváří podmínky pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů zejména

- zabezpečením poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci sociálně patologických jevů.
- řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem sociálně patologických jevů ve škole
- podporou aktivit příslušného obecního úřadu zaměřených na využívání volného času žáků se zřetelem k jejich zájmům a jejich možnostem a spolupráci se zájmovými sdruženími a dalšími subjekty.

Popis standardních činností třídního učitele ve vztahu k prevenci

Třídní učitel:

- spolupracuje se školním týmem prevence v oblasti monitorování rizikového chování
- diagnostikuje vztahy ve třídě
- podílí se na přípravě a realizaci konkrétních preventivních aktivit (ve své třídě)
- je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků třídy
- získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy

Popis standardních činností školního metodika prevence sociálně patologických jevů

Koordinační činnosti

- 1) Koordinuje tvorbu a kontrolu realizace preventivního programu školy.
- 2) Podílí se na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, šikany, vandalismu, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně patologických jevů.
- 3) Koordinuje spolupráci školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence sociálně patologických jevů, s metodikem preventivních aktivit v pedagogicko-psychologické poradně a s odbornými pracovišti (poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými a dalšími zařízeními a institucemi), které působí v oblasti prevence sociálně patologických jevů.
- 4) Kontaktuje odpovídající odborné pracoviště a participuje na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu sociálně patologických jevů.
- 5) Shromažďuje odborné zprávy a informace o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení.

Informační činnosti

- Zajišťuje a předává odborné informace o problematice sociálně patologických jevů, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogům školy.
- Prezentuje výsledky preventivní práce školy.

Poradenství

1) směrem k žákům

- vyhledává a provádí orientačního šetření žáků s rizikem či projevy sociálně nežádoucího chování; poskytuje poradenské služby těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťuje péči odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli).
- umožňuje pravidelné konzultace na základě stanovených konzultačních hodin.

2) směrem k rodičům žáků

- nabízí osobní konzultace a projednává s rodiči případné krizové intervence

3) směrem k pedagogům

- spolupracuje s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje sociálně patologických jevů u jednotlivých žáků a tříd a participuje na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj sociálně patologických jevů ve škole.

Rozvoj postojů a dovedností žáků

Prostřednictvím specifických aktivit a činností vede žáky ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a především k přijetí osobní odpovědnosti za vlastní život. K tomuto účelu **především využívá tyto aktivity:**

- prožitkové programy – preventivní, tematické, adaptační a intervenční
- psychosociální skupinové programy
- diskuze
- besedy

5. Hodnocení aktuální situace školy v oblasti prevence

Rizikové faktory

Z programů v předcházejících letech vyplývá, že žáci mají povědomí a dostatek informací o nebezpečí zneužívání drog. V oblasti sociálně patologických jevů byl pozorován nárůst agresivity, šikany, kyberšikany, vandalismu a skrytého záškoláctví.

Jako problémové oblasti jsou definovány tyto:

- vrstevnické vztahy
- náplň volného času

Z analýzy jednotlivých jednání pedagogické rady, jednání s třídními učiteli a kázeňských opatření vyplývá, že největšími problémy jsou na naší škole **vandalismus, absence ve vyučování, vztahy mezi žáky.**

6. Cíle, cílové skupiny a výčet klíčových aktivit prevence pro školní rok 2023/2024

Na základě analýzy aktuální situace v oblasti prevence jsme se rozhodli pro realizaci těchto cílů:

Hlavní cíl programu:

VYTVÁŘENÍ POZITIVNÍHO SOCIÁLNÍHO PROSTŘEDÍ VE ŠKOLE (je realizován pomocí níže uvedených dílčích cílů)

- ***Vytvořit systém aktivit zaměřený na zjišťování školního klimatu a sociálně patologických jevů***
klíčové aktivity
 - monitorování vztahů ve třídě
 - informace o konzultačních hodinách metodika prevence
- ***Aktivně se podílet na rozvíjení pozitivního sociálního prostředí ve škole***
 - realizace aktivit jednotlivých členů týmu prevence na mimoškolních akcích např. sportovně-turistické kurzy, lyžařské kurzy, třídní exkurze, školy v přírodě, školní ples
 - organizace sportovních turnajů
- ***Realizovat aktivity prevence sociálně patologických jevů v oblastech, které byly monitorovány jako rizikové***
 - realizace tematických prožitkových programů a besed zaměřených na šikanu, dospívání, drogy – viz rozpis akcí níže
- ***Informovat žáky o možnostech trávení volného času a podporovat mimoškolní aktivity žáků***
 - Informovat žáky o možnostech návštěv kroužků a mimoškolních aktivit
 - Umožnit náborářům sportovních kroužků představit se a motivovat žáky k smysluplnému trávení volného času

Škola si klade obecně tyto cíle:

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí
- vytváření pozitivního klimatu - pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty
- prevence nevhodného chování mezi žáky
- bohatý program školní družiny a nabídka zájmových kroužků
- zapojení všech pedagogických pracovníků do systému prevence
- dobrá informovanost rodičů v oblasti sociálně patologických jevů
- aktivní spolupráce s rodiči žáků, otevřenost vůči veřejnosti

Žák by měl:

- mít přiměřené sebevědomí
- umět spolupracovat s ostatními
- řešit problémy vhodným způsobem
- zvládat sociální komunikaci

- umět čelit tlaku vrstevníků
- umět říci „ne“
- rozlišovat dobré a špatné
- dodržovat stanovená pravidla
- znát svá práva a povinnosti
- dodržovat správný režim dne

Cílové skupiny

- všichni žáci ZŠ

7. Aktivity v oblasti prevence

Průběžně, dle nabídky (bude doplňováno):

- beseda Kyberšikana (6. ročník), Policie ČR
- beseda Závislosti (7. ročník), MěP
- beseda Drogová závislost (8. ročník), MěP
- beseda Trestní zodpovědnost (9. ročník), MěP
- beseda HIV, AIDS a láska (9. ročník), nadace ACER
- požární ochrana Hasík (2., 6. ročník)
- návštěva policejní služebny (1. stupeň), policie ČR
- policejní pohádky (1. ročník)
- první pomoc (9. ročník), ČČK

PŘÍLOHA 1

Kontakty organizací a institucí pro externí spolupráci

Školství

PPP

Pedagogicko psychologická poradna Karviná
734 01 Karviná, Víta Nejedlého 4
Telefon: 596 311 996
E-mail: poradna@pppkarvina.cz

Pedagogicko psychologická poradna Orlová
Masarykova třída 1313, 735 14 Orlová - Lutyně
tel.: 597 582 371
e-mail: orlova@pppkarvina.cz

Pedagogicko psychologická poradna Havířov
Opletalova 602/5, 736 01 Havířov - Šumbark
tel.: 553 810 750 (751)
e-mail: havirov@pppkarvina.cz

Pedagogicko psychologická poradna Bohumín
Jana Palacha 795, 735 81 Nový Bohumín
tel.: 734 355 984
e-mail: kantor@pppkarvina.cz

SVP

Středisko výchovné péče Karviná
733 10 Karviná – Fryštát, Vydmučov 1835/10
telefon: 770 143 575, 777 738 073
email: svp.karvina@seznam.cz

Středisko výchovné péče Havířov
736 01 Havířov - Město, Svornosti 2
telefon: 775 884 212
email: Svp.havirov@seznam.cz

Středisko výchovné péče Orlová
735 14 Orlová, Okružní 988
telefon: 775 407 145
email: Jarda.sebron@svp-ostrava.cz

SPC

Speciálně pedagogická centra
SPC Karviná
Sídlo: ZŠ, Karviná – Nové Město, Komenského 614
Telefon: 596 314 923
E-mail: spc.karvina@seznam.cz

Sociální věci

OSPOD (Oddělení sociálně právní ochrany dětí)
SMO, městská akciová společnost Orlová
Okružní 988,
735 14
Telefon: 596 581 464

LINKY DŮVĚRY – MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

HAVÍŘOV

- Sociální služby města Havířov, p. o. – Linka důvěry
- Zaměření: pro celou populaci
- Kontakt: 596 410 888
- Provoz: PO – PÁ: 6:30 – 15:00
- E-mail: linkaduvery@ssmh-havirov.cz
- www.ssmh.cz

KARVINÁ

- Centrum psychologické pomoci, p.o. – Linka důvěry
- Zaměření: pro celou populaci
- Kontakt: 596 318 080, 777 499 650
- www.cepp.cz

OSTRAVA

- Městská nemocnice Ostrava – Linka důvěry
- Zaměření: pro celou populaci
- Kontakt: 596 618 908, 737 267 939
- Provoz: PO–PÁ: 12:00–6:00 hodin, SO+NE+svátky: NONSTOP
- www.help-psych.cz

KRIZOVÁ CENTRA A PORADNY

KRIZOVÉ CENTRUM OSTRAVA – NONSTOP KRIZOVÉ CENTRUM

- Adresa: Nádražní 196, Ostrava
- Telefon: 596 110 882-5, 732 957 193
- Provozní doba: nonstop
- www.kriceos.cz

KRIZOVÉ CENTRUM PRO DĚTI A RODINU – KRIZOVÉ CENTRUM, PORADNA

- Adresa: Veleslavínova 17, Ostrava
- Telefon: 596 123 555
- Provozní doba: po 8–17 hodin, út 8–15:30 hodin, st: 8–17 hodin, čt 8-15:30 hodin, pá 8–14 hodin. (možno se individuálně objednat do 18 hodin)

PORADNA PRO OBĚTI NÁSILÍ, TÝRÁNÍ A ZNEUŽÍVÁNÍ ELPIS – PORADNA PRO LIDÍ TRPÍCÍ JAKÝMKOLI DRUHEM NÁSILÍ

- Adresa: Stodolní 3, Moravská Ostrava
- Telefon: 596 615 935
- Provozní doba: po 9–12 hodin, 13–17 hodin, st 8–12 hodin, 13–16 hodin, út pro objednané

RODINNÁ A MANŽELSKÁ PORADNA – PORADNA PRO RODINY, MANŽELSKÉ A PARTNERSKÉ VZTAHY

- Adresa: Na Bělidle 815, Karviná
- Telefon: 596 317 575
- Provozní doba: po, út 8–15 hodin, st 8–17 hodin, čt 8–17 hodin, pá 8–14:30 hodin

ZARÍZENÍ PRO DĚTI VYŽADUJÍCÍ OKAMŽITOU POMOC

- Dětské centrum čtyřlístek – Havířov
- Hornická 8, Havířov – Suchá
- Telefon: 596 440 250, 607 935 019

PORADNA PRO RODINY S DĚTMI SLUNÍČKO

- Jurkovičova 1547, Karviná – Nové město
- Telefon: 608615 138

Zdravotnictví

Psychiatrie

MUDr. Marek Pérez, Ph.D, MBA
Havířov – Město, Dělnická 1132/24
Telefon: 606 771 701

MUDr. Petra Schmiedová, Ph.D.
Havířov – Město, Dělnická 1132/24
Telefon: 776 758 557

MUDr. Radka Zdražil Wybitulová
Pivovarská 15/9, Karviná - Fryštát
Telefon: 596 318 370

Psychologie

Mgr.Lubica Lichorobiecová (psychoterapie a klinická psychologie)
Masarykova 900
735 14 Orlová
tel. 596 583 534

Mgr. Iva Hudcová
Staré náměstí 91
735 14 Orlová - Město
tel. 603 321 083

Mgr. Ivanka Martausová
Zakladatelská 975/22
Karviná, Nové město
Telefon: 596 380 629, 732 865 496

Mgr. Lenka Dostalíková
Zakladatelská 975
Karviná, Nové město
Telefon: 596 380 617, 775 930 860

Mgr. Sylva Drozdová
Žižkova 2379/54a
Karviná, Mizerov
Telefon: 596 363 334

PhDr. Anděla Vaculíková
Havířov – Podlesí, El. Krásnohorské 1304/16
Telefon: 596 410 543

PhDr. Milena Tejklová
Havířov – Podlesí, Dlouhá třída 1101/79
Telefon: 596 430 768

PhDr. Olívie Hradilová
Havířov – Město, Místní 355/3
Telefon: 596 813 195

Mgr. Martina Pastuchová, Mgr. Lenka Krobotová
Mezi cestami 1249
Dolní Lutyně
Telefon: 602 579 849

Odborné ambulance

Protikuřácká poradna
Telefonní linka pro odvykání kouření 844 600 500

Webové stránky

Drogová problematika

www.odrogach.cz
www.sananim.cz
www.drogy-info.cz

Primární prevence:

www.prevence-info.cz
www.prevcentrum.cz
www.icm.cz
www.zivot-bez-zavislosti.cz

Zdraví, AIDS

www.szu.cz
www.aids-hiv.cz
www.doktorka.cz

Ostatní:

www.sikana.org
www.sikana.cz
www.sekty.cz
www.nasedite.cz

PŘÍLOHA 2

Právní normy a ostatní dokumenty, z nichž prevence sociálně patologických jevů vychází

VYHLÁŠKY

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadanými

ZÁKONY

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, v platném znění

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů

Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím (účinnost od 1. ledna 2007)

Další zákony

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí

Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě

Zákon č. 132/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o rodině

Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

PŘÍLOHA 3

Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití omamné látky žákem

KRIZOVÝ PLÁN

OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY

Při nálezů neznámé látky

1. MOŽNOST

- Zajistí-li pedagog podezřelou látku a je podezření, že se jedná o drogu či jinou škodlivou látku, v **přítomnosti dalšího člena pedagogického sboru uloží tuto látku do obálky.**
- Na obálku napíše **datum, čas a místo zajištění látky, příp. komu byla odebrána, podepíše se a uvede jméno svědka.** Obálku přelepí, opatří razítkem školy a uschová ji do školního trezoru.
- Ihned informuje vedení školy nebo alespoň ŠMP.
- Poté je nutno bezodkladně **vyrozumět policii.** Identifikaci provede vždy policie, nikoli zaměstnanec školy. Při převzetí neznámé látky policistou si škola nechá tuto skutečnost **písemně potvrdit.**
- Pokud je zajištěna podezřelá látka u dítěte, které jeví známky otravy, předá se látka stejným způsobem uložená přivolanému lékaři.

2. MOŽNOST

- Pedagog neznámou látku **ponechá na místě nálezů**
- Bezodkladně **zavolá policii**
- Ihned informuje vedení školy nebo alespoň ŠMP
- Do příjezdu policie **zajistí dohled** na místě nálezů, příp. zadrží studenta, u něhož byl nález učiněn

Při ohrožení zdraví studenta

V případě ohrožení zdraví studenta v důsledku podezření na požití omamné látky se postupuje tak, jako když student přijde do školy s horečkou.

- Dítě jevící příznaky užití omamné látky **je odvedeno ze třídy** do místnosti, kde zůstane po dobu, než si pro něj přijdou rodiče nebo lékařská služba. Pedagog zajistí nad dítětem dohled **dospělé osoby.**
- Ihned informuje vedení školy nebo alespoň ŠMP
- Škola **bezodkladně informuje rodiče** studenta nebo jeho zákonné zástupce o bližší nespecifikovaných zdravotních potížích studenta, rodiče jsou vyzváni k tomu, aby si dítě co nejdříve vyzvedli ze školy, neboť je nutné lékařské vyšetření.

→ **Rodič si přijde do školy pro žáka**

- je seznámen se zdravotními potížemi
- po užití stimulačních či kanabinoidních látek (jsou např. zornice rozšířené), škola apeluje na rodiče, aby s dítětem navštívil lékaře
- pedagog odkáže rodiče na odborníky na specializovaných pracovištích (CK, PPP apod.)

→ **Rodič si do školy pro dítě nepřijde**

Škola přehodnotí zdravotní stav žáka, pracovník školy **zavolá lékařskou službu** (může jít o předávkování návykovou látkou). Rodič je o postupu školy předem informován. V případě, že lékařská služba odmítá přijet, provedeme o tom zápis a necháme si podepsat svědky. V případě, že ho odmítají odvézt, necháme si od nich podepsat, že je dítě v pořádku.

- Škola **vyhotoví zápis** průběhu celého případu a stanoví postup, jak zamezí případnému výskytu studenta pod vlivem omamné látky nebo výskytu podezřelé látky ve škole.
 - ve **školním řádu** je uveden zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy včetně sankcí, které z porušení vyplývají.
 - proběhne **třídní schůzka rodičů**, seznámení s účinky a příznaky užití návykových látek dítěte, jak se škola k případu postaví, jak bude pracovat s rizikovou třídou v preventivní oblasti, rodiče jsou vybídnuti ke spolupráci při výskytu sociálně nežádoucího chování, jsou seznámeni s náplní práce a konzultačními hodinami metodika prevence a výchovného poradce. Jsou seznámeni s tím, že dítě pod vlivem návykové látky ve škole porušuje vnitřní řád školy.
 - student, který prokazatelně zneužíval omamnou látku v areálu školy a tím porušil řád školy, bude **kázeňsky potrestán** dle školního řádu.
 - škola **pozve** nejrychlejší cestou **rodiče studenta** k jednání se školou. Rodiče jsou seznámeni se všemi skutečnostmi případu, porušením řádu školy, návrhem výchovného opatření, který schválila a doporučila pedagogická rada. Škola **doporučí** rodičům studenta **specializovanou pomoc odborníků**, škola **vyhotoví dva zápisy z jednání**, jeden obdrží rodiče, druhý zůstane uložen ve škole. Škola nabídne rodičům pomoc – monitorování, pravidelné schůzky R + TU, ŠMP, VP.
 - **studenti jsou obecnou formou seznámeni s případem** a jsou upozorněni na závažnost držení, přechovávání a užívání návykové látky a to nejen v areálu školy.
 - **třída**, v níž se problém objevil, **bude monitorována**, budou v ní pracovat odborníci /dlouhodobé prožitkové programy/ primární prevence, sekundární prevence.
- Škola **informuje sociální odbor** v případě, že student je prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) nebo je v akutním ohrožení zdraví po požití drogy, tj. při nebezpečí předávkování a trvalého zdravotního poškození včetně vzniku návyku a bezprostředním ohrožení života nebo po průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole

Při podezření, že student zneužívá návykové látky (časná intervence)

Metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel, pověřený pracovník (speciální pedagog nebo psycholog CK):

- provede **diskrétní šetření** - zjistí citlivě co nejvíce informací (od spolužáků, rodičů, z poradny apod.)
 - provede **pohovor s dítětem** – podle vztahu pracovníka s dítětem buď osobně nebo za přítomnosti jiného učitele, nebo jiné osoby (psychologa, sociálních kurátorů, pracovníků oddělení pro dítě, kontaktního centra apd.). Doporučí mu rozhovor s odborníkem (Linka důvěry, pedagogicko-psychologická poradna, zdravotní zařízení, střediska výchovné péče apod).
- Po důvodném podezření
- citlivě **informuje rodiče**, event. jiné zákonné zástupce a upozorní je na další postup školy v případě akutního ohrožení zdraví po požití drogy - nebezpečí z předávkování a trvalého zdravotního poškození, včetně vzniku návyku hraničí s bezprostředním ohrožením života
 - v případě negativní reakce rodičů na sdělené skutečnosti a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči, uvědomí sociální odbor
 - pokud není v silách školy společně s rodiči problém vyřešit, doporučí další odbornou pomoc

Postup školy při šetření zneužívání návykových látek nebo trestné činnosti policií, plnění oznamovací povinnosti

KRIZOVÝ PLÁN

ŠETŘENÍ A VÝSLECH POLICIÍ

Vstup policie do školy

Zaměstnanci školy se snaží o maximálně dobrou spolupráci, vzájemný respekt a vstřícnost.

1. **Policista je povinen prokázat se**

- stejnokrojem s identifikačním číslem nebo
- služebním průkazem nebo
- odznakem služby kriminální policie nebo
- ústním prohlášením „policie“.

1. V případě pochybností o totožnosti policisty si zaměstnanec školy **ověří totožnost**

telefonickým dotazem na pracoviště policie.

1. Ředitel školy nebo jeho zástupce se **seznámí s předmětem policejního úkonu a důvodů, jež k němu vedou.**

Předvolání a předvedení studenta, podání vysvětlení a výslech

Policie může vyžadovat podání vysvětlení, provádět výslech, předvolat nebo předvést studenta mimo školu. Výslech se provádí zpravidla policisty v občanském oděvu, převezení za použití civilního vozidla.

Škola zajistí **dohled dospělou osobou** (ředitel školy, jeho zástupce, metodik prevence, není-li nikdo z těchto přítomen, třídní učitel) po celou dobu služebního zákroku i služebního úkonu a to i v případě, že je proveden ve škole. **Písemně je zaznamenáno číslo policisty, jméno převáženého dítěte a datum.** Po ukončení procesu je student předán zpět do školy nebo je předán zákonnému zástupci.

Vyrozumění rodičů provádí policista **předem** (u osoby mladší 15 let informuje také orgán sociálně právní ochrany mládeže), v případě, že tak neučinil, informuje rodiče třídní učitel nebo pracovník školy – o způsobu vyrozumění se domluví s policistou.

Policista může úkon provést i v případě, že vyrozumění rodiče nelze zajistit a provedení úkonu nelze odložit. V případě, že by vyrozuměním rodičů bylo mařeno vyšetřování, vyrozumí škola zákonného zástupce bezprostředně po souhlasu policie. Podle zákona mohou být mladiství vyslýcháni i bez účasti osob vykonávajících dohled nad nezletilými.

Na požádání policie ředitel školy **poskytne vhodnou místnost** k šetření studenta ve škole, **zajistí také pedagogický dozor.**

Osoby přibrané k výslechu (dozor) mohou navrhnout odložení úkonu na pozdější dobu a v průběhu provádění takového úkonu navrhnout jeho přerušování nebo ukončení, pokud by provedení úkonu nebo pokračování v něm mělo nepříznivý vliv na psychický stav vyslýchané osoby.

Pro děti a mládež platí v plné míře **presumpce nevinny.**

OZNAMOVÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI

V případě, že je zaměstnanec školy svědkem trestné činnosti nebo se o ní dozví, **ohlásí to řediteli školy**. Je proveden **písemný zápis**. Škola celou záležitost **oznámí Policii ČR**.

Trestnou činností se rozumí užívání omamných látek, gamblerství, šikana, týrání, vraždy, loupeže, pohlavního zneužívání, znásilnění, majetková trestná činnost, dále vystavení šikaně či týrání, příp. jinému nežádoucímu zacházení ve škole i mimo školu apod.

Postup školy při diagnostice a vyšetřování šikany

KRIZOVÝ PLÁN

ŠIKANA

Škola je povinná řešit šikany ve škole a na akcích pořádaných školou, mimo školu je to věc policie a rodičů.

Diagnostiku a vyšetřování šikany provádí osoba, která má sílu celý proces ustát nebo osoba tímto pověřená – ředitel školy, zástupce ředitele, výchovný poradce a školní metodik prevence. Důležité je mít v někom oporu (ředitel...).

- **Učitel je svědkem šikany – brutálního násilí**

1. **Překonání šoku pedagoga!**
2. **Bezprostřední záchrana oběti (zaštitit svým tělem obět')! Odvést okamžitě ze třídy!**
3. **Inhed se vrátit zpět do třídy nebo do ní poslat jiného pedagoga,** příp. pověřit dozorem někoho ze studentů (zabránění domluvě agresorů na křivé skupinové výpovědi)! **Zalarmovat určený tým** – ředitel školy, zástupce ředitele, výchovný poradce a školní metodik prevence, speciální pedagog a psycholog **a domluvit** se na spolupráci při vyšetřování – i za cenu přerušování výuky!

4. **Pokračovat v pomoci a podpoře oběti** (dát oběti napít, zajistit lékařské vyšetření)!

Po návratu od lékaře **nepouštět oběť zpět do třídy.**

1. **Kontaktovat rodiče oběti.**

Při rozhovoru s rodiči se vyvarovat slovu šikana, lépe je používat trápené nebo ubližované dítě. Hovořit s nimi „na rovinu“, ujistit je, že se konflikt řeší.

Dohodnout s rodiči, jakým způsobem bude zajištěna bezpečnost dítěte (nejlépe nechat doma).

1. **Ohlásit celou věc policii.**

Následuje vlastní vyšetřování.

- **Učitel se o šikaně od někoho dozví**

OVĚŘENÍ SITUACE

1. Kontaktovat rodiče

- a) zavolat rodičům (ne v přítomnosti dítěte!)

Při rozhovoru s rodiči nemluvit o šikaně, pouze si ověřit signály (pomocování, zvraty v chování, noční děsy, poškození věcí, změny v chování, zhoršení prospěchu, vyhýbání se tělocviku – modřiny apod.)

- b) upozornit, že se o tom dítě nemá dozvědět (aby se to nedoneslo do třídy)
- c) vyžádat souhlas rodičů k vyšetřování, zdůraznit zájem na bezpečí dítěte

1. **Podepsat souhlas k vyšetřování**

2. **Najít tým** - ředitel školy, zástupce ředitele, výchovný poradce a školní metodik prevence, speciální pedagog a psycholog (max. 3), kteří budou spolupracovat na šetření. (Třídní učitel může spolupracovat, ale nesmí být hlavní vyšetřovatel.)

1. **Nalezení vhodných informátorů**

Obezřetně promluvit s vhodnými spolužáky tak, aby se to nedoneslo třídě (nejvhodnějšími informátory jsou průměrní studenti, ne hvězdy, ne podprůměrní)

1. **Nalezení vhodných svědků**

Promluvit s více informátory, případně je požádat, zdali by to mohli dosvědčit.
Nenaléhat!

VYŠETŘOVÁNÍ

- upozornit na provádění zápisu
- netlačit, nechat je říct to, co chtějí
- mít při vyšetřování třetí osobu proti obvinění ze strany rodičů
- pokračuje pomoc a podpora oběti

1. **.ROZHOVOR SE SVĚDKY – vše si zapisovat**

svědky vyslechnout postupně, pokud se rozcházejí ve výpovědi je možná konfrontace všech svědků, navodit atmosféru podpory a povzbuzení, že jejich spolupráce nebude prozrazena a je zajištěna jejich bezpečnost, vše si zapisovat

1. **.ROZHOVOR S AGRESORY- vše si zapisovat**

Agresor se po rozhovoru nesmí vrátit zpět do třídy! Vyšetřující by měli být vždy v početní převaze.

• **Zahřívací předkolo**

Sednout si proti agresorovi, říct mu to „natvrdo“, chtít vědět, co všechno dělal, upozornit na zapisování, potom mlčet!

• **Monolog**

narušit mu jeho prostor, dívat se do očí, nepovzbuzovat, jen si vše zapisovat, počkat až domluví

• **Dialog - doplňující otázky**

klást otázky tak, aby se zapletl do vlastních lží, stupňovat citové napětí, nabídnout polehčující okolnosti v případě přiznání se, nechat si od něj podepsat zápis, pokud nepodepíše, oznámit mu, že budou informováni rodiče

Zopakovat se všemi agresory. Každého po rozhovoru odvést do jiné třídy.

• **Konfrontace**

všem agresorům naráz oznámit, jak kdo z nich vypovídal
začnou se mezi sebou dohadovat a pomlouvat

1. **. ROZHOVOR S OBĚTÍ – vše si zapisovat**

Rozhovor provést na místě, které je bezpečné, sedět vedle sebe jako partneři, bez třetí osoby.

Bez nátlaku! (Zeptat se, jak se mu daří, co se děje doma...., mluvit o pocitech – „Mám pocit, že se ve třídě necítíš dobře, chceš mi o tom něco říct?“ apod.)
Sdílet oběti možnosti řešení a nechat oběť vybrat – metoda usmíření, metoda vnějšího nátlaku.

Zajistit ochranu oběti – nechat ji bezpečně odejít ze školy (informovat rodiče) nebo zajistit její ochranu! Agresorům oznámit, jak budou postiženi v případě, že oběť znovu napadnou (např. při jakémkoli náznaku šikanování budou vyloučeni nebo bude případ nahlášen policii). Zdůraznit, že k jejich snaze napravit situaci bude přihlédnuto ve výchovné komisi.

• METODA USMÍŘENÍ

Provádí se především u počátečních stádií šikany a vykazuje-li agresor ochotu své chování změnit.

Metodě usmíření předchází

- rozhovor s informátory a oběťmi, nalezení vhodných svědků, rozhovory se svědky
- rozhovor s obětí
- rozhovor s agresory (v případě, že se ukáže, že agresor není ochoten ke změně, následuje metoda vnějšího nátlaku)

Společné setkání a hledání nápravy: hovořit se třídou v komunitním kruhu (včetně třídního učitele), sezení neprotahovat, opakovat asi 1/14 dní, max. 20 min., omluva a usmíření agresora a oběti, předkládání návrhů pro nápravu.

Vhodné otázky: Co si myslíte, že není v téhle třídě v pořádku? Co byste mohli udělat, aby se to příště nestalo? Kdo si myslí, že by byl schopen XY bránit? (ochránce dát do roviny oficiality, má povinnost ubližování ohlásit)

Provést max. 4 sezení, při posledním položit otázku, jestli si myslí, že je problém vyřešen.

• METODA VNĚJŠÍHO NÁTLAKU

Provádí se u pokročilejších forem šikany.

1. Vytvořit výchovnou komisi: vyšetřovatel – VP, ŠMP
třídní učitel (nikdy ne vyšetřovatel, spíše jako svědek)

ředitel (zástupce)

nezávislý člověk (pracovníci CK)

Před zasedáním nejednat s rodiči agresorů!

2. Celá komise se sejde předem a domluví se, jaké budou asi tresty.

3. Agresoři chodí před komisi a znovu vypovídají, sdělit, že komise rozhodne (tvářit se vážně).

4. Porada komise na trestech. (Trestat intenzivně, ale mít kam stupňovat.)

5. Zavolat agresory a oznámit agresorům tresty.

6. Oznámit potrestání před celou třídou za přítomnosti celé komise! (Agresoři si stoupnou u dveří a vyslechnou si rozsudek.) **Bez obětí!**

7. Následuje komunitní kruh s třídním učitelem. Při prvním sezení bez obětí!

8. Pozvat rodiče agresorů i obětí. Ne najednou!

rodiče obětí: informovat, jak bylo zajištěno zdraví jejich dítěte a sdělit, jak byli agresoři potrestáni.

rodiče agresora: rodiče agresorů informovat každého zvlášť, sdělit, jak byli potrestáni jejich děti, upozornit je na to, že je to závislé chování („určitě by si nechtěli vybrat partnerku, ke které by se chovali stejným způsobem“)

VŠE SI NECHAT PODEPSAT!

Postup při řešení výchovných problémů

- Individuální pohovor se žákem nebo zápis do žákovské knížky
- Pohovor učitele (třídní učitel a vyučující) s rodičem a výchovnou poradkyní, školním metodikem prevence (zápis se provádí do interní knihy). Výsledek jednání je sdělen řediteli školy.
- Pohovor s rodiči, výchovnou poradkyní, ředitelem školy nebo zástupkyní školy (zápis dostávají 1x rodiče a 1x zůstává na škole)
- Pohovor paní kurátorky s žákem (případně i s rodiči žáka), který má výchovné problémy

Postup při neomluvené absenci

Řídíme se MP k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č.j. 10 194/2002 – 14

O neomluvené či zvýšené omluvené nepřítomnosti informuje třídní učitel vedení školy a VP. Neomluvenou nepřítomnost do součtu deseti hodin řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce žáka pozván prostřednictvím žákovské knížky, telefonického rozhovoru či doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho nepřítomnosti a upozorní na povinnost stanovenou zákonem. Seznámí zákonného zástupce žáka s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. Provede zápis z pohovoru, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem žáka. Zákonný zástupce žáka zápis podepíše a obdrží kopii zápisu.

Při počtu neomluvených hodin nad 10 svolává ředitel školy výchovnou komisi. Pozvání zákonných zástupců na jednání se provádí buď prostřednictvím žákovské knížky, telefonicky či doporučeným dopisem. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastněné osoby podepíší, zákonní zástupci obdrží kopii.

V případě, že neomluvená absence žáka přesáhne 25 hodin, ředitel školy bezodkladně pošle oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Tato ohlašovací povinnost vychází z platné právní úpravy (zákon 359/199 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, §6 a 10)

V Orlové 28. 8. 2023

Mgr. Kamila Olšarová
metodik prevence